

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

BAROMETR PRŮMYSLU

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH ZA 3. ČTVRTLETÍ 2016

O ŠETŘENÍ

- Pravidelné čtvrtletní šetření SP ČR a ČNB
 - Od roku 2011, dodnes celkem 22 šetření
 - Unikátní společný projekt
 - Spolupráce významné mezinárodně uznávané měnové instituce a nejvýznamnějšího zaměstnavatelského svazu v ČR
 - Informace od firem
 - Informace o očekávání, podnikatelském prostředí, faktorech a bariérách,...
- 169 respondentů v šetření za 3. čtvrtletí 2016
- Databáze časových řad dostupná na stránkách ČNB:
 - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ: SHRNUÍ VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ – 3. ČTVRTLETÍ 2016

- **Míra zajištění proti kurzovému riziku blízko historickému minimu** (z pohledu časové řady šetření)
- I přes nepatrná zlepšení (např. v případě udržitelnosti veřejných financí), **u nastavení podnikatelských podmínek ze strany státu nadále převažují negativní odpovědi** - firmy celkově nevidí zlepšení
 - Zejména v oblastech jako byrokracie či úroveň legislativy pokračuje nespokojenost
 - Zhoršení hodnocení také nastalo u dopravní infrastruktury
- Hlavními bariérami investic jsou nízká návratnost navrhovaných investic, nejistota ohledně budoucí poptávky a nedostatek kvalifikovaných pracovníků. **K opětovnému zhoršení došlo u dostupnosti kvalifikovaných pracovních sil** (z 22,6 % na 28,26 %)

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ: SHRNUÍ VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ – 3. ČTVRTLETÍ 2016

- Hodnoty ekonomických výsledků a očekávání:
 - Mírný nárůst využití kapacit na hodnotu 82,4 % oproti předchozím 81,3 %
 - **Pozitivní saldo očekávané investiční aktivity**, nárůst váženého salda investiční aktivity z 26,9 % na 34,7 % (po poklesu v 2.čtvrtletí)
 - **Pokračuje pozitivní výhled vývoje zakázek**

- **Ekonomické výsledky se odrážejí i na trhu práce**
 - Pro letošní rok očekávání růstu:
 - **Zaměstnanosti cca o 0,6 %**
 - **Nominální mzdy cca o 2,7 %**

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ: EKONOMICKÁ SITUACE A OČEKÁVÁNÍ

- **Přetrvávající diference mezi odvětvími i firmami**
- **Pozitivní výsledky očekávání v zaměstnanosti, mzdách, zakázkách či investicích**
 - Růst by měl pokračovat
 - Rok 2015 = posunutí srovnávací základny
 - Rok 2016 = potvrzení slabších temp růstu celkově
 - Udržení růstu obtížné
- **Nedostatek kvalifikovaných pracovníků, mzdové tlaky**
- **Firmy chtějí pokračovat v investičních aktivitách**
 - **Výhody:** mírně pozitivní ekonomický sentiment, nízké náklady financování, rostoucí zakázky
 - **Bariéry:** v řadě případů relativně nízká míra výnosnosti při zohlednění rizik, pomalé povolovací procesy, pomalý náběh čerpání evropských strukturálních a investičních fondů, nedostatek kvalifikovaných pracovních sil

ZMĚNY VE FAKTORECH OMEZUJÍCÍCH RŮST FIREM

- Jednoznačně nejvýraznější zhoršení u **nedostatku kvalifikované pracovní síly (zhoršení vnímá 45 % firem)**, oproti tomu zlepšení vnímá jen 3 % firem
 - Největší míra zhoršení v rámci bariér dalšího rozvoje mezi podniky
 - Ke zhoršení došlo i v oblasti **nákladů na pracovní sílu** (33 % firem vnímá zhoršení)
- Převážně zlepšení vnímáno ve vývoji cen energie (21 % zlepšení, 11 % zhoršení)

ZMĚNY VE FAKTORECH OMEZUJÍCÍCH RŮST FIREM

- Zahraniční poptávka patří mezi hlavní faktory a nadále působí převážně kladně pro růst firem / ekonomiky
 - Vývoj zakázek potvrzuje, že zahraniční poptávka zůstává klíčová (viz vývoj průmyslových zakázek dle ČSÚ)
 - Zůstává mírně kladné saldo odpovědí u zahraničních zakázek jako faktoru současného růstu (zlepšení vidí 12 % firem, zhoršení 10 %)
 - U domácí poptávky dochází k mírnému zhoršení oproti předchozímu období (zlepšení vidí 12 % firem, zatímco zhoršení 18 %)
 - → **třetí čtvrtletí žádný významný mezičtvrtletní růst nepřineslo**
- Firmy přisuzují velkou hodnotu významu faktoru konkurence - zde dlouhodobě převažuje odpověď „zhoršení“

FAKTORY OMEZUJÍCÍ RŮST FIREM

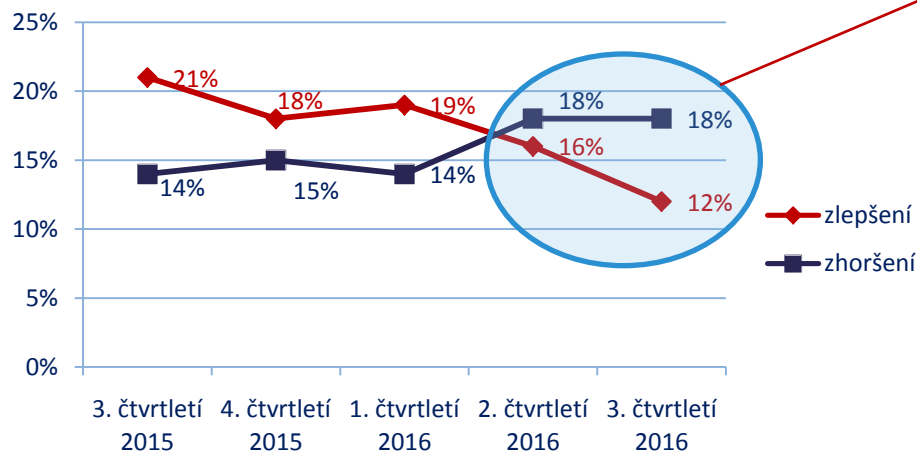
	Zlepšení					Zhoršení				
Faktor:	3. čtvrtletí 2015	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2015	3. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2015	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016
Nedostatečná poptávka – tuzemsko	21%	18%	19%	16%	12%	14%	15%	14%	18%	18%
Nedostatečná poptávka – zahraničí	14%	21%	16%	19%	12%	12%	10%	10%	12%	10%
Nedostatek financí	8%	8%	12%	7%	9%	10%	8%	12%	7%	13%
Druhotná platební Neschopnost	3%	4%	3%	4%	6%	7%	8%	8%	7%	5%
Ceny materiálů a surovin	11%	14%	14%	11%	7%	22%	24%	21%	25%	23%
Ceny energie	23%	24%	27%	22%	21%	8%	9%	13%	13%	11%
Vysoké náklady na práci	1%	1%	1%	1%	1%	21%	25%	27%	32%	33%
Nedostatek kvalifikované pracovní síly	7%	3%	4%	4%	3%	26%	33%	35%	39%	45%
Konkurence	3%	1%	3%	2%	2%	20%	18%	16%	18%	17%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

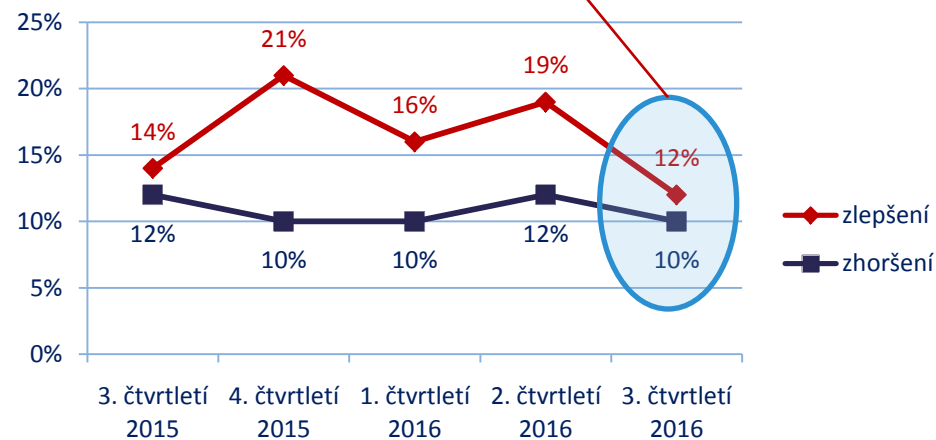
Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

VNÍMÁNÍ FAKTORU POPTÁVKY

Nedostatečná domácí poptávka

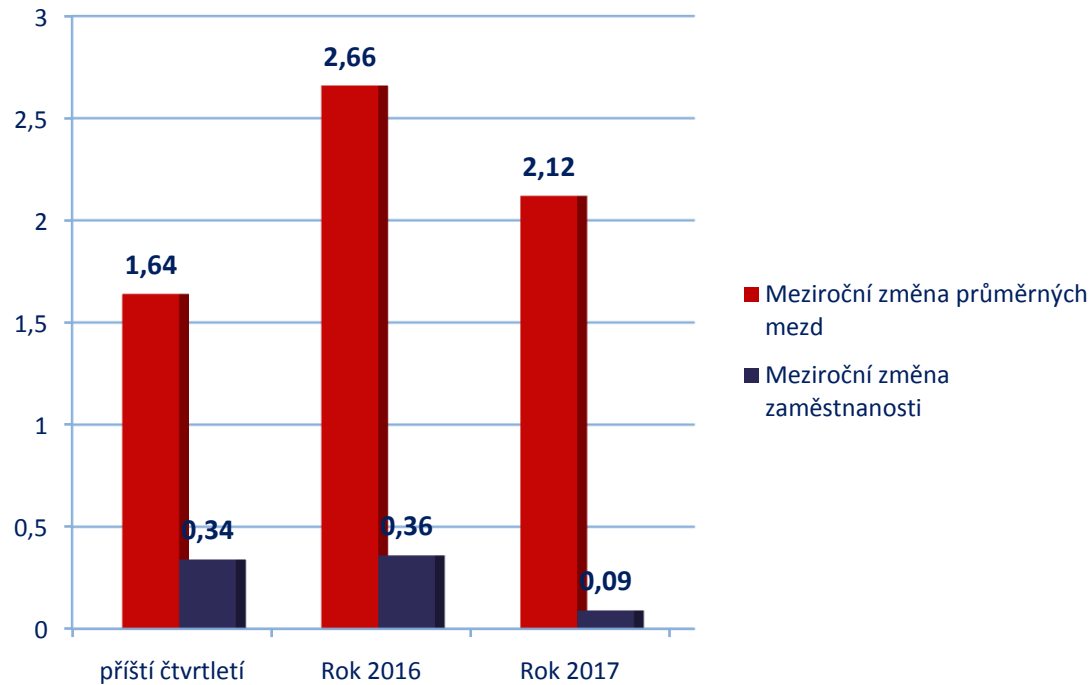
Nedostatečná zahraniční poptávka

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“

TRH PRÁCE: OČEKÁVANÉ MEZIROČNÍ ZMĚNY ZAMĚSTNANOSTI A NOMINÁLNÍCH MEZD (%)

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2016

TRH PRÁCE: MZDOVÁ OČEKÁVÁNÍ

- **Očekávání růstu mezd** pro tento rok za sektor nefinančních podniků **se zvýšilo** na 2,66 % (v 2.čtvrtletí: 2,11 %)
- Pro příští rok zvýšení na 2,11 % (v 2.čtvrtletí: 1,71 %)
 - Reálné dlouhodobé možnosti firem, určitá míra opatrnosti + potřeba, aby růst mezd byl korelován s růstem produktivity práce
 - Nárůsty musí respektovat individuální možnosti firem v dlouhém období
 - Finální makroekonomická hodnota meziročního nárůstu mezd v letošním roce bude pravděpodobně vyšší než očekávání firem v důsledku růstu minimální mzdy a mezd na ni navázaných, vyplácení prémie a bonusů, pokračující stabilizace na trhu práce či v důsledku rychlého růstu platů ve veřejné sféře apod.
 - Mzdový tlak začíná odrážet i nedostatek kvalifikovaných pracovníků
 - Do budoucna například rizika spojená tempem růstu ekonomiky či vývojem kurzu

TRH PRÁCE: OČEKÁVANÝ VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI

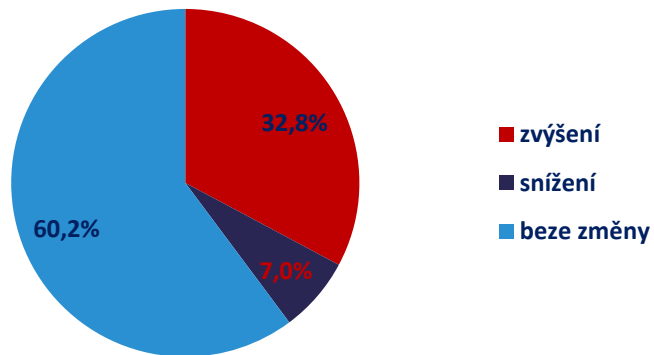
- **Zaměstnanost – pozitivní vnímání převažuje, i když není již tak výrazné**
- Zaměstnanost by měla letos vzrůst zhruba o 0,59 %, příští rok o 0,09 %
 - Tempo zůstává pozitivní, ale logicky s ohledem na vysokou úroveň zaměstnanosti minimální potenciál k dalšímu růstu
 - Míra nezaměstnanosti je nejnižší v EU
 - Problémy ve struktuře nezaměstnaných ve vztahu k volným pracovním místům a ve struktuře potenciálních pracovníků z pohledu kvalifikovanosti, vzdělávacího systému
 - Upozorňujeme na bariéru růstu potenciálu ekonomiky v důsledku nedostatku kvalifikovaných pracovních míst, kde se začínají objevovat situace, kdy je nutné zakázku odmítnout. Odmítnutí zakázek může v některých případech poškozovat i obchodní vztahy dané firmy
 - Určitá část nezaměstnaných není ochotná nastoupit ani na méně kvalifikované pozice, i když se často rozhodně nejedná pouze o pozice odměňování blízké minimální mzdě
 - Krátkodobě nutné importovat zaměstnance z Ukrajiny, Běloruska k řešení problému nedostatku technicky vzdělaných zaměstnanců (aby firmy nemusely odmítat zakázky)

ZAKÁZKY – POZITIVNÍ OČEKÁVÁNÍ Z DRUHÉHO ČTVRTLETÍ PŘETRVÁVAJÍ

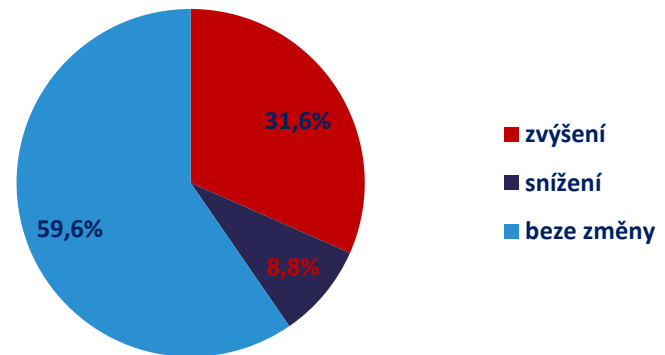
- Hodnoty meziročního vývoje nových zakázek celkově zůstávají kladné a nadále udržují rostoucí tempo výroby
 - Očekávání růstu zakázek se udrželo na podobné úrovni jako ve druhém čtvrtletí 2016
- **Rychlý růst zakázek se netýká všech firem: hlavní podíl respondentů nadále významnější změny zakázek nečeká**
- Přetrvává diferenciaci mezi firmami/odvětvími
 - Ne všem firmám rostou rychle zakázky, hlavní podíl respondentů nadále významnější změny zakázek nečeká
 - + Navazujeme na poměrně vysokou základnu růstu zakázek z roku 2015
- Zahraniční zakázky v průmyslu rostou mírně rychleji než tuzemské

ZAKÁZKY – OČEKÁVÁNÍ FIREM PRO ROK 2016

Očekávaný vývoj zakázek v příštím čtvrtletí

Očekávaný vývoj zakázek v následujících 6 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2016

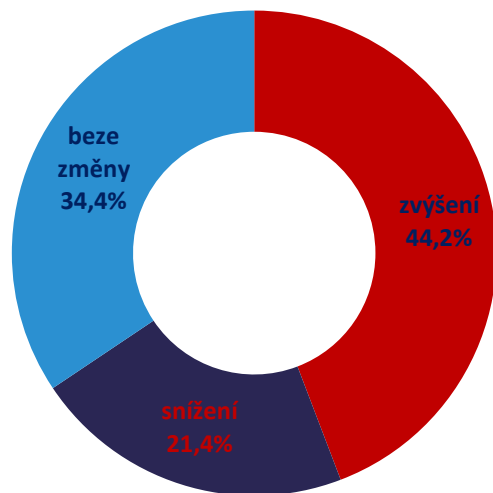
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby

INVESTIČNÍ AKTIVITA

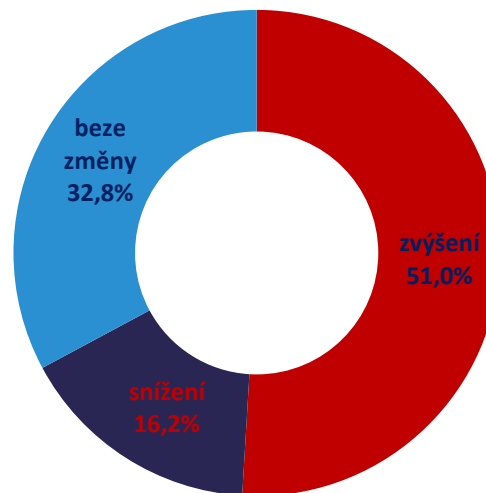
- Saldo očekávání investiční aktivity zůstává kladné, oproti druhému čtvrtletí se navíc zvýšilo
- **Výsledky šetření potvrzují, že velká část firem chce v investicích pokračovat**
 - **Investiční aktivita firem i letos pokračuje být pomalejším tempem** - na národohospodářské úrovni ale investice do fixního kapitálu klesají (silný vliv pomalého náběhu čerpání evropských strukturálních a investičních fondů a poklesu ve stavebnictví)
 - Ve třetím čtvrtletí se vážené saldo očekávání meziročního navýšení investičních výdajů v horizontu jednoho roku zvýšilo na 34,7 % z předchozích 27,9 %
 - Kladná hodnota váženého salda je navíc dána poměrně vysokou hodnotou očekávání nárůstu investic (50,9 %)
 - Šetření potvrzují zájem o pokračování v investiční aktivitě, pozitivní saldo očekávání investičních výdajů se týká „nových investic“, tudíž investice by měly jít nad rámec prosté obnovy
 - **Výsledky nehovoří o výši výdajů na investice, ale očekává se udržení růstu investiční aktivity i u nových investic**

INVESTIČNÍ AKTIVITA

Očekávaný vývoj investic
v následujících 6 měsících

Očekávaný vývoj investic
v následujících 12 měsících

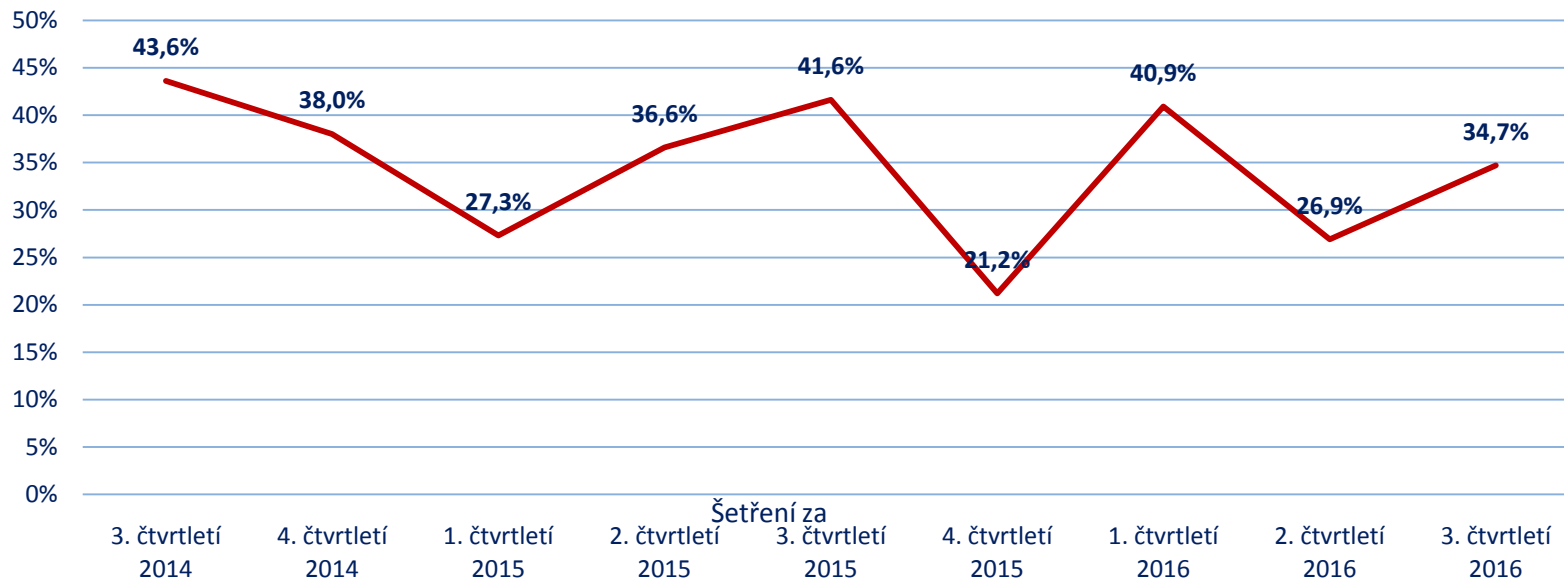

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 3. čtvrtletí 2016

Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby

INVESTIČNÍ AKTIVITA

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ INVESTIČNÍ AKTIVITY PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 12 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí

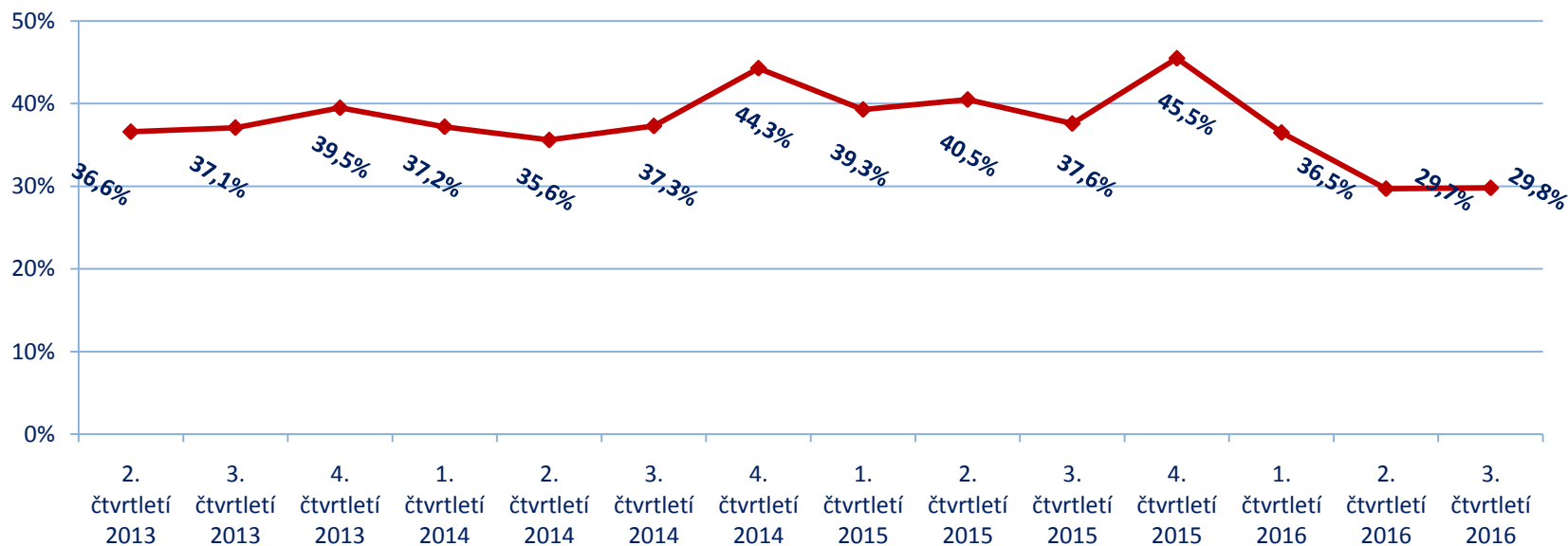
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

- **Podíl zajištění proti kurzovému riziku dále klesá a je blízko historickém minimu** (i přes plánovaný konec kurzového závazku ČNB)
- Jsme toho názoru, že exportéři začnou zajišťovat ve větší míře před koncem kurzového závazku (první polovina 2017)
 - Na čtvrtletním horizontu zajištěno 29,8 % vývozu, na ročním horizontu pak 25,7 %
 - Predikovatelnost kurzového vývoje do budoucna klíčová, aby podniky neutrpěly kurzovou ztrátu nebo jim nerostly náklady na kurzové zajištění → je vhodné, aby ústup z intervenčního režimu byl postupný a predikovatelný, ne jako začátek devizových intervencí
 - Faktory:
 - Zatím stále určitá garance fixnosti (minimálně do 2Q 2017)
 - Formy zajištění (nastavení transakcí – používání eur)
 - Časová složka ceny zajištění
 - Většina subjektů trhu očekává spíše posílení (věříme ČNB, že nepřipustí v krátkém období výraznější posílení), včetně finančních institucí nabízejících zajištění

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

Zajištění vývozu v daném čtvrtletí

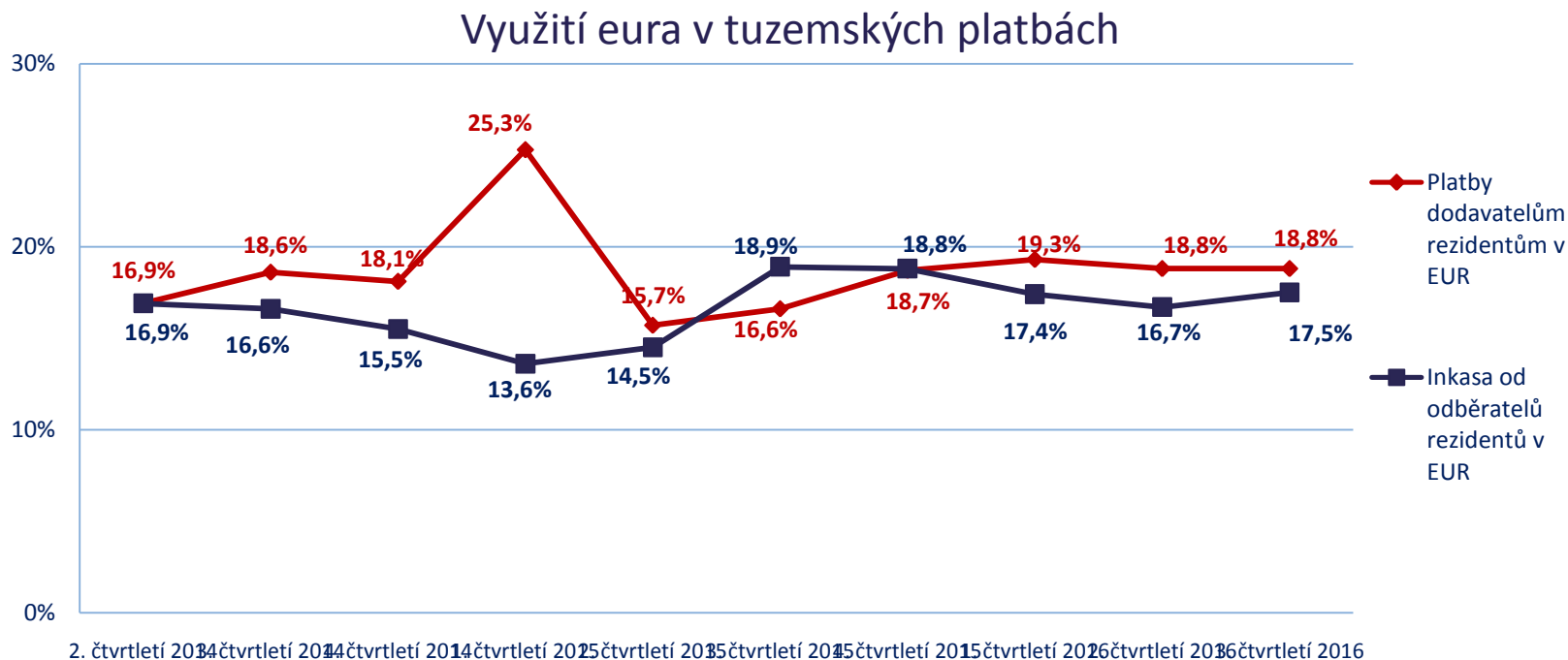

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí

POUŽÍVÁNÍ EURA V TUZEMSKÝCH TRANSAKČÍCH

- Vysoká otevřenost české ekonomiky a její zapojení do globálních řetězců
- Nákupy i prodeje v eurech omezují kurzové riziko a snižují transakční náklady
 - Kurzové riziko je (prozatím) nízké kvůli intervenčnímu režimu ČNB
- Eurové transakce jsou používány i mezi odběrateli a dodavateli – residenty
 - Ve druhém čtvrtletí platby dodavatelům rezidentům v eurech činily podobně jako v minulých čtvrtletích zhruba 19 % celkových plateb dodavatelům a inkasa v eurech od odběratelů residentů zhruba 17 % (versus cca 11 % = průměr roku 2012)

POUŽÍVÁNÍ EURA V TUZEMSKÝCH TRANSAKČÍCH

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí

Pozn.: Údaje představují stav v předcházejícím čtvrtletí, tj. v šetření ze 3. čtvrtletí 2016 se jedná o míru využívání eur v 2. čtvrtletí 2016

JAK SE ZMĚNILO PODNIKATELSKÉ PROSTŘEDÍ ZA POSLEDNÍ ROK?

- **Kvalita podnikatelského prostředí - celkový obrázek zůstává negativní**
- I přes nepatrná zlepšení (zejména udržitelnost veřejných financí) nadále převažují u většiny ukazatelů ovlivněných nastavením podmínek ze strany státu negativní odpovědi či firmy nevidí zlepšení, spíše zhoršení
- Nadále špatné hodnocení přetrvává ohledně **byrokracie** (32 % firem vidí zhoršení a jen 1 % vidí zlepšení)
- K dalšímu zhoršení došlo v dopravní infrastruktuře (15 % respondentů vidí zhoršení oproti 13 % v minulém šetření)
- Jednotlivá dílčí zlepšení jsou často kompenzována jinými problémy

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝVOJ EKONOMIKY

VÝSLEDKY PRŮMYSLU (DATA ČSÚ)

- Srpen: +13,1 %/+7,7 % (bez očištění/po očištění o pracovní dni, meziroční růsty)
 - <http://www.spcr.cz/muze-vas-zajimat/ekonomika-v-cislech/10185-prumysl-si-v-srpnu-vynahradil-nepovedeny-cervenec>
- Červenec: -14,1 %/-7,6 % (bez očištění / po očištění o pracovní dni, meziroční růsty)
 - <http://www.spcr.cz/muze-vas-zajimat/ekonomika-v-cislech/10084-cervencovy-prumysl-si-nezaslouzi-dramaticke-komentare>
- Červen: +3,9 % (meziroční růst)
 - <http://www.spcr.cz/muze-vas-zajimat/ekonomika-v-cislech/9938-kvetnovy-vysledek-prumyslu-potvrzuje-obtizne-ekonomicke-podminky>
- Prázdninové výsledky průmyslu silně ovlivněny celozávodními dovolenými. Průmyslová výroba v červenci a srpnu 2016 o 0,2 % nižší než v červenci a srpnu 2015

Další ekonomické komentáře, nejen z průmyslu, naleznete na www.spcr.cz v části „Může Vás zajímat“ → „Ekonomika v číslech“.

HDP

- Výsledek za druhé čtvrtletí 2016
 - Meziroční nárůst reálného HDP činil 2,6 %, mezikvartální 0,9 %
 - Příspěvky k růstu, poptávkové složky: $2,6 \% = 0,8$ (spotřeba domácností) + 0,5 (spotřeba vlády) – 1,1 (investice do fixního kapitálu) – 0,1 (zásoby) + 2,5 (čistý export)
 - Stabilně silná spotřeba (dobrá situace na trhu práce, růst platů ve veřejné sféře, nárůst minimální mzdy)
 - Dvě čtvrtletí po sobě pokles investic do fixního kapitálu (-4,1 % č/č ve Q2) – pomalý náběh nového programovacího období, problémy s povolovacím řízením
 - Překvapivě silný příspěvek čistého exportu (pokles importu při stabilním růstu exportu)
 - Kladný příspěvek průmyslu/pokračující propad stavebnictví

HDP

- V predikci HDP pro rok 2016 očekáváme růst ve výši 2,5 %, na rok 2017 2,7 %
 - Očekáváme pokračování růstu spotřeby domácností a vlády (dobrá situace na trhu práce, růst min. mzdy, expanzivní fiskální politika kvůli politickému cyklu)
 - Po poklesu tento rok kvůli pomalému náběhu nového programovacího období a problémům s povolovacím řízením očekáváme oživení investic příští rok (nízká srovnávací základna)
 - Pomalejší růst exportu v H2 2017 kvůli exitu z intervenčního režimu, žádné významné růsty evropské či světové ekonomiky
 - Rizika: růst cen ropy, pomalejší rozjezd nového programovacího období, přetrvávající problémy v povolovacím řízení

ZÁKLADNÍ MAKROEKONOMICKÉ INDIKÁTORY

Ukazatel	Období	Zdroj	Hodnota	Jednotka
HDP - meziroční reálný vývoj*	2. čtvrt. 2016	ČSÚ	2,6	%
Hrubá přidaná hodnota ekonomiky v základních cenách - meziroční (bez vlivu daní a dotací)*	2. čtvrt. 2016	ČSÚ	2,7	%
Podíl průmyslu**	2015	ČSÚ	32,43	%
HDP - mezičtvrtletní reálný vývoj*	2. čtvrt. 2016	ČSÚ	0,9	%
HDP – meziroční reálný vývoj (2015/2014)	2015	ČSÚ	4,6	%
Inflace (CPI, meziroční)	8/2016	ČSÚ	0,6	%
Inflace (CPI, průměrná meziroční)	2015	ČSÚ	0,3	%
Index cen průmyslových výrobců	8/2016	ČSÚ	-3,4	%
Obecná míra nezaměstnanosti 15-64 letých*	7/2016	ČSÚ	4,2	%
Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (ve věku 15-64 let)	8/2016	MPSV	5,3	%
Počet evidovaných nezaměstnaných	8/2016	MPSV	388,5	tis.
Kurz CZK/EUR - měsíční průměr	8/2016	ČNB	27,025	CZK/EUR
Kurz CZK/USD - měsíční průměr	8/2016	ČNB	24,104	CZK/USD
Cena ropy Brent	20.9.2015	Kurzy.cz	45,87	USD/barel
Reálný meziroční index průmyslové produkce	7/2016	ČSÚ	-14,1	%
Meziroční index průmyslové produkce*	7/2016	ČSÚ	-7,6	%
Meziměsíční index průmyslové produkce*	7/2016	ČSÚ	-9,7	%
Meziroční vývoj nových zakázek v průmyslu	7/2016	ČSÚ	-16,2	%
Meziroční růst exportu (b.c., CZK, národní pojetí)	7/2016	ČSÚ	-16,5	%
Meziroční růst importu (b.c., CZK, národní pojetí)	7/2016	ČSÚ	-14,6	%
Saldo obchodní bilance (národní pojetí)	7/2016	ČSÚ	-1,5	mld.Kč
Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami nefinančním podnikům v ČR nové obchody (bez kontokorentů, revolvingů a kreditních karet)	8/2016	ČNB	1,58	%

Pozn.: Data dostupná ke dni 21. 9. 2016

*Očištěno o sezónní vlivy a/či rozdílný počet pracovních dní u některých ukazatelů

** Podíl hrubé přidané hodnoty odvětví průmyslu (B+C+D+E dle NACE) na celkové hrubé přidané hodnotě všech odvětví ekonomiky

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

WWW.SPCR.CZ

FB: SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

TWITTER: @SPD_CR

LINKEDIN: SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

WWW.ROKPRUMYSLU.EU

FB: ROK PRŮMYSLU